

Statsforvalteren

i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus

Vår dato:

01.11.2024

Vår ref:

2024/32475

Deres dato:

Deres ref:

S232907

Elvia AS
Postboks 4100
2307 HAMAR

Saksbehandler, innvalgstelefon
Gunnar Bjar, 69247120

Jerndalsfjellet naturreservat - tillatelse til å rive eksisterende og bygge ny kraftledning

Statsforvalteren gir dispensasjon fra verneforskriften for Jerndalsfjellet naturreservat for riving av eksisterende 47 kV kraftledning og bygging av ny 132 kV kraftledning. Det gis også dispensasjon for å utvide ryddebeltet til inntil 15 m til hver side fra ledningens senterlinje.

Bakgrunn for saken

Vi viser til deres søknad datert 19.08.2024 og til befaring 10.10.2024.

Bakgrunnen for tiltaket med oppgradering av forbindelsen Råde (Huseby) - Fjærå - Skytterhuset, samt utvidelse av Fjærå transformatorstasjon, er å øke kapasiteten og fleksibiliteten i regionalnettet og trygge reserveforbindelsen inn mot Raa transformatorstasjon og Fredrikstad by.

Dagens kraftledning skal rives og ny kraftledning skal etableres i størst mulig grad som dagens trasé. Innenfor naturreservatet er fornyelsen planlagt i tilsvarende trasé som dagens. Kraftledningen berører naturreservatet på en strekning på ca. 350 meter.

Arbeidet med å bygge ny 132 kV kraftledning Huseby–Fjærå planlegges med oppstart av anleggsarbeidene i 2. kvartal 2026, med ferdigstilling i 4. kvartal 2028. Eksisterende 47 kV ledning vil rives før arbeidet med ny 132 kV ledning starter.

Det er prosjektert 2 stykk mastepunkt innenfor naturreservatet, samtidig som 3 stykk eksisterende mastepunkt vil rives. Nye master vil være av typen enkeltben rørmaster, med lineopphenget fordelt i trekantformasjon. Rørmastene er høyere og smalere enn eksisterende H-master.

Søknaden inneholder en detaljert beskrivelse av framgangsmåten ved riving og bygging. Opplysningene ble dessuten supplert under befaringen.

E-postadresse:
sfospost@statsforvalteren.no
Sikker melding:
www.statsforvalteren.no/melding

Postadresse:
Pb 325
1502 Moss

Besøksadresse:
Moss: Vogts gate 17
Drammen: Dr. Hansteinsgate 9
Oslo: Stensberggata 27

Telefon: 69 24 70 00
www.statsforvalteren.no/os
Org.nr. 974 761 319

Det er ikke behov for å bruke motorkjøretøy i reservatet bortsett fra på en eksisterende traktorvei og i deler av eksisterende ryddegate. Det er generelt grunt jordsmonn og bæresterk mark i området. Under befaringen ble det opplyst at det var aktuelt å bruke helikopter til deler av transporten.

Rettighetsbelte (rydde- og byggeforbud) til dagens kraftledning er på til sammen 20 meter, det vil si 10 meter til hver side av senterlinje. Rettighetsbelte for ny 132 kV ledning vil være 30 meter, 15 meter til hver side fra ledningens senterlinje.

Det skal utarbeide en avfallsplan før anleggsarbeidene starter. Alt overskytende materiell skal avhendes og leveres til godkjente mottak. Nedgraving av avfall i anleggsområdet er ikke tillatt. Entreprenør skal kontinuerlig fjerne byggerester, skytetråder, sprengmatter og annet avfall fra anleggsområdet. Dette for å unngå at søppel spres med vinden, utsettes for kraftige regnskylt e.l. Brukte absorberende materialer og forurensede masser skal leveres til godkjent mottak. Ved avslutning av anleggsarbeidet skal det foretas en nøye gjennomgang av anleggsområdet, for å kartlegge og fjerne alt avfall og materiell fra anleggsfasen.

Demontering av eksisterende 47 kV ledning med tilhørende master gjennom Jerndalen naturreservat er planlagt gjennomført sommeren 2026. Montering av ny 132 kV-ledning gjennom Jerndalen naturreservat er planlagt gjennomført høsten 2026. Tidspunkt for gjennomføring er forutsatt nødvendig anleggskonsesjon, samt nødvendige tillatelser.

Lovgrunnlag

Statsforvalteren er forvaltningsmyndighet for Jerndalsfjellet naturreservat. Vi forvalter verneområdet etter en egen forskrift. Forskriften sier noe om formålet med vernet, og hvilke tiltak og aktiviteter som er tillatt, forbudt eller som krever tillatelse.

Formålet med naturreservatet er å bevare et brannfelt med sottømmer, som er under naturlig gjenvækst, og et tilgrensende lite påvirket område med gran- og furuskog. Området representerer en bestemt naturtype i lavereliggende trakter under marin grense på grunnfjellet i Sørøst-Norge. Området har betydning for biologisk mangfold. Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

Ifølge verneforskriften § 3 bokstav a er vegetasjonen, herunder døde busker og trær, vernet mot skade og ødeleggelse. I henhold til § 3 bokstav c er området vernet mot ethvert tiltak som kan endre naturmiljøet, herunder framføring av luftledninger. Motorisert ferdsel er forbudt, jf. § 5 bokstav a.

Det er unntak fra vernebestemmelsene i § 3 til drift, vedlikehold- og nødvendig istandsetting ved akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg, jf. § 4 bokstav e. I tillegg er det unntak fra vernebestemmelsene til oppgradering/fornyelse av kraftledninger for heving av spenningsnivå og økning av linetverrsnitt når dette ikke forutsetter vesentlige fysiske endringer i forhold til verneformålet, jf. § 4 bokstav f.

Statsforvalteren kan gi tillatelse til oppgradering/fornyelse av kraftledninger som ikke faller inn under §4 bokstav f og nødvendig motorferdsel i forbindelse med drift og vedlikehold av energi- og kraftanlegg, samt ved oppgradering/fornyelse av kraftledninger, jf. §7 bokstav e og f.

Det følger av naturmangfoldloven § 7 at prinsippene i lovens §§ 8-12 skal ligge til grunn som retningslinjer ved behandling av søknaden. Dette betyr at kunnskapsgrunnlaget i saken skal være tilstrekkelig. I tillegg skal vi vurdere prinsippene om føre-var, samlet belastning på økosystemet, kostnader ved miljøforringelse og miljøforsvarlige driftsmetoder og lokalisering.

Statsforvalterens vurdering

Statsforvalteren legger Elvias vurdering til grunn når det gjelder behovet for utskifting av eksisterende kraftlinje. Søknad om anleggskonsesjon vil bli behandlet av NVE på et senere tidspunkt.

Eksisterende kraftlinje var etablert da verneområdet ble opprettet. Vi legger til grunn at en flytting av traseen ut av verneområdet ikke er aktuelt pga. kostnader og andre samfunnsmessige ulemper ved dette.

Eksisterende ryddebelte er allerede preget av at kraftlinjen er etablert. Skogen vil her ikke kunne gis en fri utvikling, da gjentatt rydding er nødvendig for driften av anlegget. Det meste av linjetraseen i reservatet går over svært mager mark der det meste av trærne er brent. Behovet for rydding vil her være svært lite i flere tiår framover. Kun ett sted er det høyere trær inntil ryddebeltet. Her vil en utvidelse av ryddebeltet som omsøkt få som konsekvens at noen flere trær (hovedsakelig gran) må felles.

Under befaringen ble det avklart at mast M12 kan plasseres like sør for naturreservatet. Det er derfor kun mast M13 som må settes opp inne i verneområdet. Antall master i reservatet reduseres altså fra tre til én. Det ble også bekreftet under befaringen at det blir en meget begrenset kjøring i reservatet under anleggsarbeidet.

Vi anser saken som godt opplyst gjennom søknaden og befaringen. Vi mener at tiltaket vil berøre naturmiljøet i liten grad, og at det ikke er fare for at det vil kunne bidra til en for stor samlet belastning på økosystemet. Anlegget og anleggsarbeidet er planlagt for å minimere skader og ulemper for naturmiljøet, i tråd med kravet om miljøforvarlige driftsmetoder og lokalisering.

Tiltaket faller inn under det vi kan gi tillatelse til, jf. verneforskriften § 7 bokstav e, og ikke vil føre til uakseptabel belastning på verneverdiene.

Vedtak

Statsforvalteren gir Elvia AS tillatelse til riving av eksisterende 47 kV kraftlinje og bygging av ny 132 kV kraftlinje i Jerndalsfjellet naturreservat. Det gis også tillatelse til å øke ryddebeltet til inntil 30 m totalt. Tillatelsen er gitt med hjemmel i verneforskriften § 7 bokstav e.

Tillatelsen gis på følgende vilkår:

- Dere skal gjennomføre tiltaket så skånsomt som mulig og ta hensyn til naturverdiene.
- Denne tillatelsen er gyldig til 31.12.2027.
- Den nye linjen skal bygges i eksisterende trasé.
- Motorisert ferdsel skal begrenses mest mulig. Det kan bare kjøres på eksisterende traktorvei og i ryddebeltet, ikke i terrenget utenfor dette.
- Bruk av helikopter skal vurderes for å redusere kjøring i reservatet.
- Kjøreskader og andre skader på markoverflate og vegetasjon skal unngås mest mulig. Eventuelle markskader må utbedres.

- Det må vurderes om eksisterende stolper skal fjernes helt eller kappes under marknivå. Kapping tillates dersom det reduserer behovet for terrenginngrep. «Stubben» skal i så fall tildekkes.
- Denne tillatelsen skal være tilgjengelig i felt, og skal kunne vises til oppsyn og politi.

For ordens skyld minner vi om at brudd på vilkårene i denne tillatelsen kan medføre straff. Det gjelder også dersom tiltaket gjennomføres på en mer omfattende måte enn beskrevet i søknaden.

Vi har i dette vedtaket bare vurdert søknaden etter verneforskriften og formålet med vernet. Vi forutsetter at Elvia på forhånd innhenter tillatelser etter annet regelverk. Statsforvalteren vil eventuelt kunne komme inn igjen i saken i den forbindelse.

Klagerett

Det er mulig å klage på dette vedtaket. Fristen for å klage er tre uker. Klagen sendes til Statsforvalteren. Dersom vi ikke endrer vedtaket, sender vi saken til Miljødirektoratet for endelig behandling.

Med hilsen

Karsten Butenschøn
seksjonssjef
Klima- og miljøvernavdelingen

Gunnar Bjar
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

VEDLEGG

Kart kopiert fra søknaden

